

DEMOS MEDIA

Dijasporom jačajmo Hrvatsku ! Stjepan Šterc: Osnovna je ocjena odnosa službene hrvatske državne politike svedena samo na formalizam ...

0

Objavio [DemosMedia](#) u 26. srpnja 2022. Tagovi Kategorija

NAJNOVIJE

FOTO: SCREENSHOT/N1

U intervjuu sa dr. sc. Stjepan Štercom, pročelnikom Odsjeka za demografiju i hrvatsko

Aktualno Hrvatska

Politika Vijesti

Dramatične snimke: Ljudi bježe po cesti, iza njih požar guta Zrće...

9. KOLOVOZA 2022.

Aktualno Hrvatska

Politika Vijesti

Užasa trag na Viru: Ut

Pravila o privatnosti - Uvjeti

iseljeničstvo na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, isti se osvrnuo na odnos službene politike prema dijaspori te na hrvatsku objektivnu nužnost razvojnog potencijala iste. O hrvatskom iseljeničstvu i ukupnoj populaciji izvan Hrvatske kao hrvatskom bogatstvu i pravom zalogu opstanka i razvojnog potencijala te onog najvažnije-demografske obnove, kako kaže dr. sc. Šterc, samoj percepciji hrvatske javnosti prema dijaspori, poziciji Hrvata u BiH te ostalom, pročitajte u nastavku intervjua.

Uzimajući u obzir česte prijepore oko samih pojmova dijaspore i iseljeničstva, možete li odmah na početku, zbog same javnosti pojasniti ove pojmove?

Etimološko značenje grčke riječi *diaspora* u našem je jeziku primarno vezano za pojam raštrkanosti, rasipanosti i rasutosti pa se primjenjuje na identitetsku populaciju koja je raseljavanjem ili prostornim podjelama ostala rasuta izvan matičnog državnog prostora poput sjemena. Dijaspore uključuje iseljenu hrvatsku identitetsku populaciju diljem svijeta i ukupnu hrvatsku identitetsku populaciju izvan Hrvatske. Iseljeničstvo je u pojmovnom smislu vezano samo za iseljenu hrvatsku populaciju nezavisno od vremena i prostora iseljavanja. Za oba je pojma bitno zadržavanje osnovnih identitetskih obilježja, a posebno zadržavanje nacionalnog identiteta vezanog za hrvatski nacionalni prostor. Usprkos logici tumačenja i etimološkog značenja, primjene se oba pojma vrlo često koriste sinonimno, ali i u zamjenskom značenju.

Kako bi ocijenili odnos državne politike prema dijaspori, od osnivanja samostalne Hrvatske do danas?

Osnovna je ocjena odnosa službene hrvatske državne politike svedena samo na formalizam po puno osnova (retoričko ponavljanje važnosti odnosa, postojanje vladinog državnog ureda, postojanje državnog savjeta, primarno prihvaćanje hrvatske populacije izvan Hrvatske kao rasuto sjeme i slično), dok pravih poticajnih modela ostanka i povratka zapravo i nema. Ukupna bi ocjena bila tek prolaznost, iako su hrvatsko iseljeničstvo i ukupna hrvatska populacija izvan Hrvatske neosporno hrvatsko bogatstvo i pravi zalog opstanka i razvojnog nastavka te onog najvažnijeg – demografske obnove.

S obzirom da Hrvatska s malim i otvorenim gospodarstvom nema utjecaj na globalne promjene pa tako i na globalno tržište, koliko važnu ulogu ima uključivanje ekonomskog potencijala dijaspore, odnosno koliko je istu važno uključiti u samu strategiju razvoja Hrvatske kroz izravna iseljenička ulaganja i sve ostala poduzetnička, financijska, znanstvena i ina djelovanja?

Prihvatimo li hrvatsku dijasporu kao naše bogatstvo i veliki razvojni potencijal i postavimo li prama njoj poticajne modele gospodarskog, financijskog, akademskog i svakog drugog uključivanja, globalni procesi i opći globalizam neće imati prevladavajuću razvojnu ulogu. Hrvatsko bi iseljeničstvo i ukupna hrvatska populacija izvan hrvatskog državnog prostora trebala biti temelj hrvatske razvojne strategije i to po već razrađenim modelima dviju drugih država koje imaju više identitetske populacije u iseljeničstvu, nego u nacionalnom državno prostoru. Najvažnije je prema hrvatskoj populaciji izvan Hrvatske usmjeriti porezni poticajni model i to posebno kroz investicijski model kako bi se shvatilo i postavilo jednostavnije i isplativije poslovanje, nego u državi prebivanja. Tek po toj osnovi i tom modelu počinje povratak, ali i poticajno zadržavanje mladih. Retoričko pozivanje i samo političko djelovanje neće nam donijeti rezultat, a kolika bi investicijska moć mogla biti na godišnjoj razini iz dijaspore najbolje potvrđuje visina doznaka prema financijskom sustavu u Hrvatskoj (svojima koji još nisu iselili). Koje su više od svih mogućih stranih ulaganja u Hrvatsku. Procjena je do čak nezamislivih 70 milijardi godišnje, samo kad bi bilo razumijevanja, oslanjanja na znanstvenu logiku i posebno kad bi bilo političke volje.

S jedne strane stalno se govori o održivom razvoju, a s druge strane imamo kontinuirano iseljavanje iz Hrvatske. Ide li to jedno s drugim, odnosno možemo li govoriti o svojevrsnom apsurdu?

Terminološki je bolji izričaj izdrživi razvoj uz pitanje: Kako je uopće moguće govoriti o takvom razvoju kad imate silan prirodni pad i još silnije iseljavanje stanovništva? Kakva je to onda održivost ili izdrživost kad nestaje, izumire, iseljava, stari i slično najvrjednije što čini svako društvo i prostor. Naravno, radi se o apsurdu i nelogičnosti koju može ispraviti samo znanost svojim istraživanjima, dokazivanjima, projiciranjima i rješenjima.

FACEBOOK

Liked

NAŠ YOUTUBE
KANAL

DEMOS MEDIA-...

00:00

02:26

KOLUMNE

[Kolumne](#) [Vijesti](#)

Medijska pismenost-ovisnost o internetu

5. KOLOVOZA 2022.

[Aktualno](#) [Hrvatska](#)
[Kolumne](#) [Vijesti](#)

Dijasporom jačajmo Hrvatsku – zaključak s osvrtnom na

Neosporna je činjenica kako je posljednjih dvadeset godina dijaspora na globalnoj razini postala pokretačka snaga u uspostavljanju demokracije i civilnog društva. Koliko bi snažnije uključivanje hrvatske intelektualne dijaspore dovelo do razvijanja demokracije i političke kulture, odnosno vrijednosti i vrednovanja njezinih potencijala?

Izravno uključivanje hrvatske dijaspore u ukupni gospodarski, financijski, akademski, investicijski, društveni, politički pa i svaki drugi život u Hrvatskoj postati će hrvatska objektivna nužnost. Posebno obzirom na postojeću hrvatsku domicilnu gospodarsku i demografsku stvarnost. Nemojmo zaboraviti kako većina hrvatske dijaspore živi i radi u razvijenim zemljama od Hrvatske već generacijama s puno prikupljenog iskustva, znanja i spoznaje pa bi te nove stečevine bile jako korisne u razvojnom smislu za Hrvatsku. Hrvatsko bi iseljništvo i posebno njezini akademski redovi izravnijim uključivanjem u ukupni život u Hrvatskoj podigli hrvatske tradicijske civilizacijske vrijednosti na višu razinu.

Očekujete li da će zbog ravnopravnog sudjelovanja u izbornim procesima doći do izmjene Ustava i Izbornog zakona kako bi se i dijaspori omogućilo biranje u Hrvatski sabor te koliko je važno omogućiti im elektronsko ili dopisno glasovanje?

Ne očekujem u ovakvim trenutnim političkim izvršnim trgovinskim konstelacijama u Hrvatskoj, ali će se to morati dogoditi ne želimo li mirno promatrati silnu depopulaciju do sredine ovog stoljeća i početak zamjene stanovništva. Osnova je demokracije biranje političkih predstavnika sukladno demografskom potencijalu, a priče samo o predstavnicima koji plaćaju porez padaju u vodu prema manjinskom potencijalu i naročito visini iseljeničkih doznaka. Hrvatskoj bi se dijaspori trebalo omogućiti ulazak u Hrvatski sabor sukladno demografskom potencijalu i važnosti za hrvatsku budućnost po oba modela glasovanja, ali za to naravno nema političke volje. Slično se dogodilo i s popisom stanovništva u kojem je prvi put omogućeno on-line popisivanje praktički bez kontrole, ali ne i popisivanje hrvatskog iseljništva. Koliko je to važno stoji u Vašem pitanju-prevažno za hrvatsku demografsku i ukupnu budućnost.

Ugledni član dijaspore s kojim sam napravila intervju 2011. godine izjavio je kako službena politika dijasporu smatra politički opasnom, u smislu kako bi uključivanjem u političke procese mogla postati politička snaga. Slažete li se s navedenim?

Trenutna službena hrvatska politika u svom trgovinskom izvršnom modelu vladanja smatra hrvatsko iseljništvo i dalje političkim protivnikom i zadržava ga na pristojnoj udaljenosti od izvršnog i zakonodavnog političkog miljea. Prema tome, ugledni je hrvatski član dijaspore bio u pravu i jasno je kako se i nakon 2011. godine ništa bitno nije promijenilo. Isto je tako jasno kad bi se izborni zakon primijenio prema demokratskim standardima sukladno demografskom potencijalu i značenju za razvojnu hrvatsku budućnost, ideološka bi politička nasljednost postala prošlost i Hrvatska bi se vratila na poslijeratni objednički idealizam i građenje Hrvatske sukladno njezinim ukupnim potencijalima.

Zbog zabrinjavajuće demografske slike i važnosti demografske revitalizacije treba i dalje raditi na povratku dijaspore, međutim s pozicije globalizacije i kompleksnih političkih i gospodarskih silnica koje utječu na sam povratak i razvoj, bi li sam povratak značajnije pridonio razvoju Hrvatske? Stvarnost, naime govori o petoj i šestoj generaciji potomaka iseljenika koji su se asimilirali i koji na neki način „nestaju“, iako se još mnogi identificiraju Hrvatima i žele suradnju, je li sada možda važnije razviti kvalitetnu mrežu političkih i ekonomskih odnosa koji će biti trajni i na kojima će se graditi budućnost?

Najvažnije je prema svim navedenim okolnostima politički pokazati koliku važnost za hrvatsku razvojnu budućnost ima hrvatsko iseljništvo, jer nezavisno od generacija iseljeničkih njihov se idealizam prema Hrvatskoj ne gasi. Osnivanjem novog studija na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu pod naslovom Studij demografije i hrvatskog iseljništva i brojnih kontakata nakon toga s iseljenicima, jasno smo mogli uočiti tu povezanost i taj idealizam prema zemlji njihovih predaka. Ponovo treba ponoviti povratak se ne događa sam po sebi niti se događa pozivima o povratku, već primarno poticajnim investicijama hrvatskih iseljenika kroz porezni sustav. Kad se to shvati i politički prihvati valjda će uslijediti i politička volja hrvatskih domaćih političkih izvršitelja.

Kakva je percepcija hrvatske dijaspore o službenoj politici i o samoj javnosti, u smislu postoje li predrasude Hrvata prema dijaspori, o slaboj povezanosti i izostanku pomoći

dijaspori, a što pokazuje i provedeno istraživanje u Njemačkoj („Percepcija iseljenika o Hrvatskoj“, doc. dr. sc. Tado Jurić).

Postoji bitna razlika u percepcijama hrvatske domicilne populacije prema dijaspori i hrvatske dijaspore prema hrvatskoj političkoj i ostaloj stvarnosti u Hrvatskoj. Načelno govoreći hrvatska domicilna se javnost prema hrvatskoj dijaspori odnosi s puno predrasuda, velikim dijelom nametnutih i političkim anacionalnim (zapravo protuhrvatskim) stavovima, a naročito političkim izvršnim djelovanjem ideoloških nasljednika iz prošlih vremena u okviru bivše zajednice. Nasuprot takvim prevladavajuće negativnim stavovima imamo hrvatsku poput sjemena raseljenu populaciju koja prema Hrvatskoj zadržava isti idealizam cijelo vrijeme i zapravo ne vidi niti doživljava sve ove svakodnevne negativnosti iz hrvatske stvarnosti. Zato hrvatska dijaspora i je hrvatsko bogatstvo o kojem primarno ovisi i hrvatska budućnost.

Kakva je današnja pozicija Hrvata u BiH i kako bi ocijenili službenu hrvatsku politiku prema istima. Na tom tragu, molim Vas i osvrt na Hrvate u Republici Srbiji?

Hrvatska populacija u Bosni i Hercegovini u ovakvoj post dentonskoj stvarnosti ima izraženu neizvjesnu demografsku, a time onda i ukupnu budućnost. Zašto? Zato jer je hrvatska populacija u BiH ima najveću depopulaciju i ukupno najveće demografske negativnosti (još izraženije nego u Hrvatskoj) u uvjetima kad nema definiran svoj prostorni identitet. Pogreška koja je politički ne znanjem ili namjerom napravljena s podjelom Bosne i Hercegovine na dva teritorijalna identiteta svoje rezultate pokazuje cijelo vrijeme, a pogotovo danas s izbornim driblinzima. Hrvatsku populaciju u BiH od daljnje siline prirodnog pada i ukupne depopulacije može zaustaviti samo povratak prostornog identiteta. Hrvati u Srbiji posebna su priča i za njihovu je apsolutnu političku marginalizaciju primarnom zaslužna hrvatska diplomacija, koja nikad u svim oblicima pritiska koji su vidljivi iz aviona nije reagirala potrebnom rezolutnošću i potrebnim reciprocitetom. Demografska budućnost hrvatske identitetske populacije u Srbiji i Bosni i Hercegovini nije izvjesna po puno osnova.

Jedan od važnih motiva današnjeg iseljavanja iz Hrvatske, posebno mladih, je nezadovoljstvo uređenjem zemlje, što pokazuju i neka istraživanja. Molim Vaš stav?

Nema se tu ništa posebno dodati. Prevladavajući razlozi iseljavanja uglavnom mladih i mladih obitelji iz Hrvatske postaje hrvatska politička, društvena, gospodarska pravna i svaka druga slična stvarnost. Potvrđuju to manje-više sve provedene ankete; mladi takvu neuređenost, političku kontroliranost, političku privilegiranost, ideološku interesnu usmjerenost i slično jednostavno ne mogu više gledati niti slušati. Osjećaj nesigurnosti u takvoj zemlji prevladava pri odluci o iseljavanju, dok se radni i životni izazovi jednostavnije prihvaćaju u novoj uređenosti u novim sredinama. Kao nekad u gastarbajterskom razdoblju, ali s novim potvrđivanjem idealizma prema Hrvatskoj. Onakvoj kakvu smo zamišljali nakon oslobođanja.

Treba li službena politika mijenjati paradigmu i redefinirati svoj odnos prema dijaspori?

Hrvatska recentna politika (već smo definirali njezina nasljedna i ideološka obilježja) to na žalost u ovakvom koalicijskom savezu ne može, ali svaka racionalna usmjerena prema hrvatskoj budućnosti će morati.

„Historia est magistra vitae“ – Koliko smo zapravo naučili iz same povijesti dijaspore i odnosa prema istoj? Mislim da uglavnom sve znamo i upravo bi nam hrvatska povijest opstanka na ovim prevrijednim ravničarskim-brdskim-obalnim i otočnim prostorima trebala pokazivati put. Dijaspora je o svim dosad povijesnim okolnostima pokazala svoju postojanost pa zato i je temelj hrvatskog opstanka i hrvatske razvojne budućnosti.

Piše: Snježana Nemeč- demos media

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKO IZVRSNOSTI
AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE